РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на образованието и науката

№ 94-1559/18.06.2018 г.

ДО
Г-Н АНГЕЛ ДЖАМБАЗКИ
ЧЛЕН НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ
ГРУПА НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ КОНСЕРВАТОРИ И РЕФОРМИСТИ
ВМРО - БЪЛГАРСКО НАЦИОНАЛНО ДВИЖЕНИЕ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ДЖАМБАЗКИ,

В отговор на Ваше писмо, постъпило с вх. № 94-1559/03.05.2018 г. в Министерството на образованието и науката (МОН), бихме желали да Ви информираме следното:

Изучаването на български език е основно конституционно право и задължение на българските граждани. В съвременните реалности все повече българи се възползват от възможностите за мобилност в Европейския съюз и пребиват временно или постоянно в чужбина, което поставя нови предизвикателства пред изучаването на български език зад граница.

МОН провежда активна политика по отношение на съхраняването на българския език и идентичност. Създадени са нормативни предпоставки за изучаването на български език и литература, история и география на България в неделните училища по света, които функционират към дипломатическите ни представителства, към организациите на българите и на българските православни общини в чужбина.

Понастоящем българските неделни училища в чужбина се подпомагат методически, организационно и финансово по Постановление на Министерския съвет № 334 от 2011 г. (ПМС) за българските неделни училища в чужбина и по Националната програма „Роден език и култура зад граница“, като средствата се осигуряват от държавния бюджет чрез бюджета на МОН.

За учебната 2017-2018 година общият брой на училищата е 333, в тях се обучават 28 316 ученици/деца/кандидат-студенти. Училищата са разположени на 6 континента, в 42 държави и

30 населени места. В страните с големи исторически диаспори концентрацията на неделните училища тази учебна година е следната: Украйна – 63, Молдова – 25, Сърбия – 18, Албания – 2, в Македония и Косово няма училища, подпомогнати от МОН. Във Великобритания училищата са 25, в САЩ – 42, а в Испания – 50.

МОН подкрепи Петицията до Европейския парламент за признаване на официалните езици на ниво матура, внесена от Асоциацията на българските училища в чужбина. Считаме за необходимо българският език да се изучава като избираем език в обществените училища на европейските държави, като се дава възможност да бъде и матуритетен учебен предмет, с който учениците могат да кандидатстват във висши училища в България и в чужбина. С Асоциацията на българските училища в чужбина е съгласувана и друга възможност за признаване на езиковите компетентности по български език в Европа, а именно – да се признават сертификати за езикова компетентност по Общата европейска езикова рамка, издадени от специални изпитни центрове. Това на практика е още един вариант за постигане на искането за признаването на българския език като матуритетен в европейските държави.

Изпълнявайки своите ангажименти за създаване на предпоставки за успешно продължаване на образованието в училища в Република България за нашите сънародници зад граница при завръщането им в родината, МОН подписа споразумение с Департамента за езиково обучение при СУ „Св. Климент Охридски“ за провеждането на онлайн изпити по български език. Департаментът е член на Асоциацията на европейските езикови тестови центрове и издава сертификат за ниво на владеене на български език като чужд, който има международна валидност. Езиковият тест по български език, провеждан от Департамента за езиково обучение, е признат и включен в програмата "Сертификат за двуезичност" (Seal of Biliteracy) в САЩ. Българският език в САЩ чрез сертифициране е признат в щатите Илинойс, Вашингтон, Джорджия, Мериленд, Вирджиния и Колумбия с усилията на дипломатите на Р България в САЩ. Издаването на този сертификат по общата Европейска езикова рамка за ниво на владеене ще съдейства за повишаване мотивацията на изучаване на български език – особено от учениците в IX-XII клас, разширяване обхвата на учениците в неделните училища, по-голяма мобилност и конкурентоспособност на пазара на труда и включване на езика ни в местните образователни системи. В тази връзка МОН подготви изменение на Наредбата за прием на студенти в държавните висши училища, което цели да се осигури възможност на лицата, които в дипломата си нямат оценка по български език след положен успешно тест с минимално ниво не по-ниско от Б2, да бъде призната по решение на Академичния съвет на висшето училище като балообразуваща оценка за отделни специалности – при кандидатстване в България.

Оценката от теста обаче не може да замества оценката от държавен зрелостен изпит, ако тя участва в образуването на състезателния бал.

В съответствие с предприетите действия в рамките на Председателството на Съвета на Европейския съюз пред европейските ни партньори се поставя въпросът за признаването на сертификата за постигнато ниво на езикови компетентности по общата европейска езикова рамка, който ще бъде издаден на ученици, положили изпит в резултат на обучението им от тази учебна година по нови учебни програми по български език и литература, с включен модул „Български език като втори език".

Що се отнася до предоставените от държавата възможности за изучаване на българския език от сънародниците ни в Украйна, Молдова, Сърбия, Македония, Албания, Косово и Казахстан и запазването на тясната връзка с родината чрез продължаване на образованието им в България, ключова роля играят Постановление на Министерския съвет (ПМС) № 103 от 31.05.1993 г. за осъществяване на образователна дейност сред българите в чужбина и ПМС № 228 от 20.05.1997 г. за приемане на граждани на Република Македония за студенти в държавните висши училища на Република България.

В изпълнение на двете постановления за учебната 2018-2019 година е дадена възможност за обучение на студенти българи, живеещи извън Република България и граждани на Република Македония, както следва: места за обучение съгласно чл. 4 от ПМС № 103/1993 г.: Украйна – 430 места, Молдова – 160 места, Република Сърбия – 200 места, Албания – 120 места, Република Косово – 90 места, Република Казахстан – 10 места, Република Македония – 300 места, други страни – 390 места. Местата за обучение във висшите училища по изкуства и спорт са 70. Съответно местата за обучение в образователно-квалификационна степен „магистър" след придобита степен „бакалавър" са 200, а местата за обучение съгласно чл. 3, ал. 1 от ПМС № 228 от 20.05.1997 г. за граждани на Република Македония са 150.

На основание ПМС № 103/1993 г. МОН е осигурило финансиране за командироване на 30 преподаватели в чуждестранни средни и висши училища по български език и литература, българска история, българска народна музика и танци в Сърбия, Украйна, Молдова, Румъния и Казахстан; организира курсове за квалификация на педагогически кадри и лингвистични практики на студенти и ученици от български произход; осигурява учебна и учебно-помощна литература за българските общности в Украйна, Молдова, Сърбия, Румъния, Турция и Казахстан както и летен отдих за учащи се от български произход от Украйна, Молдова, Казахстан, Албания, Румъния, Македония и Сърбия.

С оглед на разширяване на образователното сътрудничество и гарантиране правата на българската общност в Украйна за изучаване на майчин език, свързани с прилагането на новия

„Закон за образованието“, приет през м. септември 2017 г., бе осъществено работно посещение в София на г-жа Лилия Гриневич, министър на образованието и науката. В рамките на визитата бе подписана съвместна декларация за гарантиране правото на лицата, принадлежащи към българското национално малцинство, живеещи в Украйна, да изучават майчин език и да учат на майчин език. В момента двете страни преговарят по текстовете на нов проект на Протокол за сътрудничество и обмен между Министерството на образованието и науката на Република България и Министерството на образованието и науката на Украйна за учебните години от 2019/2020 - 2022/2023 години, в който допълнително ще се детайлизират въпросите за обучение и изучаване на българския език в училища за средно образование в места с компактно българското национално малцинство в Украйна. В унисон с активната политика за съхраняване на езика и националното самосъзнание на българите, живеещи в Украйна МОН организира съвместно с Посолството ни в Киев и Генералното консулство в Одеса среща с представители на организациите-бенефициенти по Националната програма „Роден език и култура зад граница“ и на ръководствата на неделните училища на територията на Украйна с оглед подобряване състоянието на мрежата от български неделни училища и повишаване на качеството на обучението.

Имайки предвид гореизложеното и отчитайки системната грижа, която държавата полага за сънародниците ни в Европа и Америка, представляващи новите емигрантски общности, както и традиционно обособените исторически диаспори, считаме, че Вашето предложение следва да бъде обсъдено съвместно с представителите на Министерството на външните работи. Те, взимайки предвид реципрочността на подобни договорености, законодателната база в отделните страни и интересите на диаспорите по места могат да определят нагласите за започване на преговорен процес по двустранни споразумения за взаимно признаване на матуритетни езици.

Като Ви пожелавам успех, Ви уверявам в готовността ни за съвместна ползотворна работа.

ДЕНИЦА САЧЕВА
Заместник-министър на
образованието и науката